

3. svibnja). Također valja napomenuti da je autor naveo postojeća izdanja u kojima je tekst isprave objavljen u izvorniku, odnosno ona izdanja u kojima je objavljen njezin prijevod.

Posljednji članak autora Williama Gibsona, sa Basingstoke College of Technology, nosi naslov *Prikazni članak – noviji radovi iz lokalne povijesti i arhiva 2000*, te donosi prikaze nekoliko djela iz historiografije te arhivskih izdanja.

Na kraju broja slijede, već spomenuti, prikazi dvadesetak djela, od kojih većina obrađuje razdoblje razvijenog i kasnog srednjeg vijeka u Ujedinjenom kraljevstvu.

Ladislav Dobrica

Archivaria (časopis Društva kanadskih arhivista), br. 51/proljeće 2001.

Središnja tema ovoga broja kanadskog časopisa *Archivaria* posvećena je postmodernim arhivima. Temom se bavi šest članaka, od čega su prva tri – autora Vernea Harrisa, Terryja Cooka i Heather MacNeal – nastala temeljem izlaganja s godišnje konferencije Društva kanadskih arhivista, održane u Winnipegu, Manitoba, lipnja 2001. godine.

Pored toga, ovaj broj sadrži jedan članak o klasifikacijskim sustavima u rubrici *Kontrapunkt*, o čemu ćemo nešto više reći kasnije, te članak Michaela Eamona, *Finding Enlightenment in the National Archives of Canada: The Commonplace Book of James Sholto Douglas (155-188)*, objavljen u rubrici *Study in Documents*. Od uobičajenih rubrika, ovoga puta zastupljeni su i prikazi knjiga, te kratka crtica o dobitnici godišnje nagrade *W. K. Lamb*, za najbolji arhivistički tekst objavljen u *Archivarii* 2000. godine. Nagradu je dobila Joan M. Schwartz za članak *"Records of Simple Truth and Precision": Photographs, Archives and Illusion of Control* (Zapisi jednostavne istine i preciznosti: Fotografija, arhivi i iluzija kontrole), objavljen u *Archivarii* 50/jesen 2000.

Opširnije se osvrćemo na temu broja – postmoderne arhive. Tim se izrazom veoma često koriste kanadski arhivisti tijekom 1990-ih, kako pokazuje velik broj referentnih naslova, navedenih u jednome od članaka, a na što sve pri tome misle, vidjet ćemo iz pregleda koji slijedi.

Prvi u nizu, esej Vernea Harrisa *On (Archival) Odyssey(s)* [Na (arhivskoj/im) odiseji/ama] (2-13), preispituje metaforu Odiseje, koja je bila motivom i naslovom godišnje konferencije kanadskih arhivista. On smatra da arhivisti bolje pristaje metafora arhivskih odiseja (u množini), ili još više, zbog otvorenosti promišljanja, meta-

fora avanture, kod koje ne postoji zadani cilj niti predvidiv svršetak (što je, u protivnome, slučaj sa svakom Odisejom), a što smatra suštinskim obilježjem postmodernizma.

Terry Cook u eseju *Fashionable Nonsense or Professional Rebirth: Postmodernism and the Practice of Archives* (Pomodna besmislica ili ponovno rođenje struke: Postmodernizam i arhivska praksa) (14-35), razmatra smislenost i vrijednost postmodernizma za arhivistiku, u teorijskome i praktičnom smislu. Postmodernizam se kao izraz pojavljuje 1950-ih, da bi se od 1970-ih do danas formirao kao pojam koji označava pluralitet smjerova u filozofiji, teoriji znanosti, kulturi i umjetnosti itd. "Nepovjerljiv prema metanaracijama" i protivan svim mitovima ili drugim riječima, prepoznatljiv po odbacivanju definitivnih rješenja, postmodernizam je kao koncept u arhivistiku ponajviše ušao posredstvom radova J. Derride (1996, *Archive Fever*). Njegovo prisustvo Cook vidi u relativiziranju i preispitivanju arhivističkih načela te naglašavanju *kontekstualnosti*, kao dimenzije unutar koje se danas, više nego ikad, razmišlja u arhivistici. U tome smislu tri su moguća područja postmoderne arhivske prakse: vrednovanje, opis, te transparentnost i odgovornost arhiva, o čemu Cook govori nešto detaljnije.

Heather MacNeal, člankom *Trusting Records in a Postmodern World* (Vjerujući zapisima u postmodernom svijetu) (36-47), ukazuje na činjenicu da shvaćanje spisa kao pouzdanih i autentičnih evidencija proizlazi iz filozofskih ideja J. Locke a o odnosu evidencije i vjerojatnosti. Odatle su pojmovi autentičnosti i pozdanosti ušli u arhivsku teoriju i metodologiju. Valjanost takvog razmišljanja danas dovode u pitanje postmoderni mislioci. Postmoderna teorija podsjeća arhiviste da su pouzdanost i autentičnost povijesne konstrukcije i da nisu vječne, te da trebaju biti preispitivane svaki put kad se pojavljuju nove interpretacije dokumenata.

Člankom *The Past That Archives Keep: Memory, History, and Preservation of Archival Records* (Prošlost koju arhivi sadrže: Memorija, povijest i čuvanje arhivskog gradiva) (48-80), Brien Brothman tvrdi da posebno mjesto koje prošlost i arhivsko gradivo imaju u memoriji povećava značenje starih zapisa za potrebe svake pojedine organizacije i društvo u cjelini. Pojam kontinuiteta smatra kompatibilnijim s idejom društvene i organizacijske memorije, negoli je to bio pojam životnog ciklusa. Oslanjajući se na istraživanja nekoliko drugih disciplina, Brothman pokazuje da je obraćanje prošlosti uvijek u funkciji govora o sadašnjosti. Na kraju izlaže 10 konceptualnih i organizacijskih problema/tema koje zaslužuju pažnju u okviru programa dugotrajnog čuvanja zapisa.

Pod naslovom *Let the Ghost Speak: An Empirical Exploration of the "Nature" of the Record* (Neka duh progovori: Empirijsko istraživanje "prirode" zapisa) (81-111), Victoria Lemieux nastavlja raspravu koja je započela u ranijim brojevima časopisa *Archivaria*. U njoj je razmatrana definicija zapisa i njihovo značenje, s pi-

tanjem da li ono nastaje u trenutku stvaranja zapisa ili se razvija tijekom vremena i tko je autor zapisa. Temeljem empirijskog istraživanja što ga je provela na spisovodstvenom sustavu jedne jamajkanske banke, V. Lemieux podupire teze Prebena Mortensena, Briena Brothmana i Toma Nesmitha. Njezini podaci pokazuju da ne postoji jedno jedino poimanje zapisa, već da ono slijedi iz osobitog društvenog konteksta, a značenje zapisa tijekom vremena stvaraju svi oni koji su uključeni u procese njihovog sastavljanja, prijenosa i kontekstualizacije.

Martine Cardin je člankom *Archives in 3D* (Arhivi u 3D) (112-136), zaokupljena utjecajem kontekstualnih promjena na arhivsko gradivo. Nakon objašnjenja pojma konteksta, autorica nudi kompleksan analitički model, u kojemu ukazuje na to što su arhivi, što rade i što predstavljaju za svoje tvorce. Primjenjujući takav model na tradicionalnu definiciju arhivskoga gradiva, ona identificira fizička, funkcionalna i simbolička svojstva arhivskog gradiva i istražuje kako je na njega djelovao kontekst bilježenja, komunikacije i stvaranja memorije.

Na kraju, skrećemo pozornost na članak Paula Sabourina, u rubrici *Kontrapunkt*, s naslovom *Constructing a Function-Based Records Classification System: Business Activity Structure Classification System* (Izgradnja funkcionalnog klasifikacijskog sustava: Klasifikacijski sustav temeljen na strukturi poslovnih aktivnosti) (137-154), jer je nastao u nakani da bude od pomoći praktičnim savjetima za one koji su zaokupljeni izradom klasifikacijskih sustava. Autor ističe da je prelazak s predmetnih klasifikacija na funkcionalne u Kanadi izazvan usvajanjem teorije i politike funkcionalnog vrednovanja. U Kanadi je, naime, 1990-ih opću listu za izlučivanje (GRDS/*General Records Disposal Schedule*) zamijenila nova međuinstitucionalna lista MIDA (*Multi-Institutional Disposition Authority*), koja se odnosi na zajedničke upravne funkcije. Da bi u budućnosti vrednovanje funkcija bilo olakšano i bolje provedeno, trebalo je promijeniti i tipologiju klasifikacija. Objasnivši teorijske temelje BASCS-a (*Business Activity Structure Classification System*), Sabourin je pokazao metodologiju i radni prototip takve klasifikacije na uzorku jedne opće administrativne funkcije: upravljanja materijalnim sredstvima te jedne operativne institucijske funkcije: anketa i ispitivanja koje provodi Statistički ured Kanade.

Rajka Bućin

AMERICAN ARCHIVIST, god. 64, br. 1/2001, br. 2/2001.

Ovi brojevi časopisa Udruženja američkih arhivista obrađuju raznorodne teme, mahom predstavljajući projekte pri raznim arhivskim i sveučilišnim ustanovama, ali